

19 MAYIS

*Kâzım Dilcimen ♦ Adalet Sümer ♦ Hasan Fehmi Süerdem ♦ Celâl Çumralı
Abdullah Rıza Ergüven ♦ İsmail Âli Sarar ♦ Turgut Yücel ♦ İsmail
Sönmez ♦ M. İsa Karaca ♦ Basri Gocul ♦ Vahit
Giray ♦ Nurettin Atasoygil ♦ M. Süheyl Esen*

He

Dil islâhında tutulan yol

KÂZIM DİLCİMEN

Dünyanın bütün dillerinde yabancı kelimeler muhakkak bulunur. Bu hal milletlerin siyasi, ekonomik ve daha başka yollardan "bir-biriyle temasından doğmuştur.

Her milletin dilinde yabancı sözler vardır amma Türkiye aydınlarının kullandığı genel yazı dilinde olduğu kadar, çok yabancı söz, hemen hiç bir milletin dilinde yoktur.

Türkiye Türkçesi-ki biz bununla yukarıda söylediğimiz gibi aydınların kullandığı genel yazı dilini kasdediyoruz. Tarih boyunca çeşitli safhalar geçirmiştir, öyle ki yakın zamanlara kadar az çok tahsili olanlar bile ne yazılan şiirleri ne hikâye ve makaleleri ne de resmî dille yazılan yazıları doğru dürüst okuyup anhyamazlardı; hatta bu konu üzerinde Türk zekâsı bir takım lâtifeler de yaratmıştır.

Genel yazı dilinin halk diline yaklaştırılması, aydınların kullandığı dildeki yabancı sözlerden temizlenmesi aşağı yukarı bir yıldanberi isteniyor ve yavaş yavaş ta yapılıyordu.

Türkiyelinin siyasada olduğu gibi dil içinde de bağımsız kalması için en çok çalışılan devre, Cumhurbaşnı kurulmasından itibaren başlar.

Bunu sağlamak üzere ilk önce Türk Dil tetkik cemiyeti kurulmuş sonra da bu cemiyet, Türk Dil Kurumu adıyla ve daha çok gayretle işine devam etmiştir.

Dilimizde; çok eskidenberi ve gittikçe artan, son zamanlarda da bir parça duraklar gibi olan Arapça ve Farsça sözlere sevgi göstermek gibi bir hastalık vardı. Bu yüzden, bir çok öz Türkçe sözlerimiz bile unutulmuş

veya unutulmak üzere idi. Dilimizi kurtaracak gibi bir durum olan bu şarklı sözlerden kurtulmak bizim için ilk amaç oldu. Bu yabancı sözleri bir kaç öleğe ayırabiliriz :

1- Dilimizde karşılığı bulunan Arapça, Farsça ve batı dillerinden alınan sözler.

Çok yakın zamanlara kadar Türkçe dağ yerine Arapça cebel - cebel topu, Şimali Anadolu silsilei cibaliyesi gibi- Farsça gûh sözünün kullanılması doğal görülüyordu. Gece anlamına gelen leyl ve şeb sözleri, su anlamına gelen mâ' ve âb sözleri edebiyatımızda hatta konuşma dilimizde yer almışlardı. Son sarfedilen emekler çok şükürki bunları önliyebildi. Eğer bu işe karışılmasaydı hiç kuşkusuz bu moda sürüp gidecekti.

2 - Dilimizde karşılığı zorlukla bulunabilecek belki de hiç bulunamayacak Arapça, Farsça ve batı dillerinden alınmış ve oldukça yaygın bulunan sözler.

Buna benzerlerin karşılığını bulmak için Türk Dil Kurumu türlü yollara baş vurmuştur.

a - Anadolu Halk Ağzında bunları karşılayacak sözleri araştırdı ve her eli kalem tutan buna adım uydurarak işittiği, bildiği ve öğrendiği mehur, bölgesel sözleri fişlere geçirdi. Bu oldukça büyük bir yekûn tutmuştu.

Doğrudan doğruya yabancı bir söze karşılık olarak gösterilen fişler ayrıldı, bunlara ünlü sözlüklerde ve kitaplarda bulunanları da eklenerek değerli bir eser ortaya atıldı: Tarama sözlüğü.

Ayrıca Anadolu Halk ağzından toplanan toptan sözler düzenlenerek 3 cilt halinde ve

(Derlemeler Dergisi) adıyla eşî, benzeri az bulunur bir eser basıldı.

Bu iki eser, bir çok yönlerden Türkolojiye fayda sağladığı gibi birçok yabancı sözlere karşı kullanılabilir bir söz hazinesi olarak Türk milletine sunuldu.

Bu araştırmalar yeter görünmediğinden:

b - Eskiden, Araplara veya araplardan başka Farslara ve Moğollara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmış sözlükler bu günkü Türkçeye çevrilerek bastırıldı. Divanı Lûgat-it Türk, tuhfetuzzekiye gibi.

Evvelce yayınlanmış olupta dizini yapılamamış olanların dizin sayısı düzenlendi. İbn-ül Mühenna gibi.

Abu Hayyam'ın eseri evvelce ve oldukça yakın bir zamanda yayınlanmıştı, fakat bu eserin aslında okunması güç ve çok ince harflerle yazılı bulunan kısım, Velet Çelebi İzbudak tarafından çözümlenerek idrak haşiyesi adıyla ortaya atıldı.

Bunlardan başka kutadgu Biliğ-ki dünyada mevcut üç nüshasının tıpkı basımıyla 4 cilt olarak- en eski Türk Yazıtları (5 cilt) Atalar sözü (XV yüzyıl), Kalyanamkara ve Popamkara, Çastonti Bey hikâyesi ve yahut sözlüğü, Kırgız sözlüğü, Büyük Türk lûgatı (4 cilt) sözlük, Doğu illeri ve diğer ağızlar, Urfa ağızı, Gaziantep ağızı (3 cilt) şeyhi divanı, Kadı Burhanettin Divanı Yusuf ve Zeliha gibi hatırladığım eserler gibi daha birçok değerli eserler hep Dil Kurumu tarafından bu güzel maksatlarla bastırılmıştır. Bunlarda bir çok Türkçe sözler taranacak olursa yabancı sözlerin bir çokları yerinde kul lanılabilir.

C - Bütün bunlardan faydalanılmayacağı veya eskimiş ve tarihe mal olmuş addedileceklerinden kullanılması mahzurlu görüldüğü takdirde Türkçe kök sözlere eklenecek ve takılabilecek sözler ekler ve takılar üzerinde çalışılarak yeni bir takım sözler yaratmak imkânı aran mıştır.

Bu suretle meydana getirilen sözler benimsemeli ve hor görülmemelidir ki Türkçe, her Türklü yabancı sözlerle anlatılan kavramları anlatabilir olgun bir dil haline gelsin.

Türkler ötedenberi yabancı sözlere düşmandır. Eskiden Türkiye sınırları içinde Farsça yazıp konuşmak modasına cevap olmak üzere Türk Ulusunun yarattığı bir Ata sözünü buna tanık olarak gösterebiliriz;

Türk İti şehre gelicek Farisice ürür.

Bursa'da Akşam

Bir yaz akşamı Bursa'da renk
Asılır ovaya hevenk heven,
Zamanı örten çınar kokusu
Dağılır gözlere mesih uykusu.
Dereler bir ince şarkıyla gezer
Bulut misâli uzar gölgelar
Bir yaz akşamı Bursa'da yeşil
Yeşeren gözlerde ufka erişir.

Adalet Sümer

Güreşçilerimize destan

Güreşçiler şan verdi, her biri bir gazanfer,
Kazandılar üst üste birinciden dört zaferi l
(VVemley) Stadı, coşkun alkışlarla inledi,
Altmış Millet saygıyla Türk marşını dinledil..

Göğsümüzü kabartan Pehlivanlar var olsun,
Yüzümüzü ağartan kahramanlar var olsunl..

Selâmlandı al bayrak, nam aldı Türk milleti
Hatırlandı yeniden ecdâdının heybetil
Olimpiyat tarihi eşsiz zafer kaydetti,
Destan oldn dillere, yine Türkün kuvvetil..

Göğsümüzü kabartan Pehlivanlar var olsun,
Yüzümüzü ağartan kahramanlar var olsunl..

Her birinde aynı kan, asil heyecan,
Dostlarına vefakâr, düşmanlara bi-amanl..
Hayran oldu, kahraman TÜRK'e bütün bir cihan,
Bu zaferle memleket övünecek her zamanl..

Göğsümüzü kabartan Pehlivanlar var olsun,
Yüzümüzü ağartan kahramanlar var olsunl..

Hasan Fehmi Süerdem

Hür insana dair incelemeler :

GURUR ve İNSAN..

Celâl Çumralı

İki türlü "Gurur,, vardır; çoğu zaman gördüğümüz fena tip gururun özü şudur : Boş insanın kendisini dolu sanarak başkalarını küçümsemesi iyi tip gurur ise insanın nefsinde toplanan iyi, güzel, doğru vasıflarla yaratıldığı eserleri, işleri, eylemleri, işlemlerinin eşsizliği karşısında "insan oluşuyla iftihar" etmesinden doğan "bir duygudur. Bu soylu duygu gerçek insanda bulunur.. Özenerek alkışlarız bu duyguyu!..

Fena tip gururu yok etmek için bütün gücümüzü harcamalıyız; bu güç işin çıkar yolu: Tenkidin Böylelerinin iç yazünü aydınlatmak yolu, yani, kafa ve ruhlarındaki boşluğun loşluğunu, korkunçluğunu, hiçliğini belirtmek yolu!..

Ancak bu tenkit amelîyesinin indî bir muhakemeye dayanmamasına dikkat etmek gerekir. gerçeği görebilmek meziyeti nefsinde taşımayan kişi tenkide kalkmamalıdır.

İnsanlar ruhlarında "fena tip gurur" duygusu yaşadıkça içli, dışlı, açık kalpli bir hayata kavuşmak kolay olamayacaktır. Bu gerçeğe inanırsak tenkidden beklenen amaca ulaşabiliriz.

Kıskançlık ve İnsan

Kıskançlık hem yapıcı hem yıkıcı bir kuvvettir. Şuur altında yaşayan bu duygunun insanların tek veya toplu haya-

tında sadece yapıcı bir unsur olabilmesini sağlamak her şeyden önce yıkıcı mahiyette olan kıskançlığın ruhlardan kovulması, atılması, silinmesiyle mümkündür. Ancak bir çırpıda bu köklü duyguyu yoketmek akla geldiği kadar kolay bir iş değildir.

Yoketmenin çaresi insanın yıkıcı kıskançlığın korkunçluğunu idrak ederek nefsiyle savaşmasıdır.

Kişinin, ailenin, toplumun hayatında nice suçların, başarısızlıkların, çoğu defa tek başına sebebinin teşkil eden bu kötü tip kıskançlıktan kurtulabilmeleri için elimizden gelen yardımı esirgememek gerektir.

Açıkcası: başkasının bu kötü ruh durumunu kendimizden yana kullanmamalıyız.

Borcumuz hastayı iyi etmektir.

Yapıcı kıskançlık ise imrenilecek bir kuvvettir; iktisadi hayatta rekabet adını alan kıskançlığın yapıcı rolü olarak görülür. Maddî mahiyeti olmayan başarıların, eserlerin, doğmasının çoğu defa sebebinin bu iyi tipin teşkil ettiğini de unutmak ve böylece bu asil duyguyu ideallerin gerçekleşmesi uğrunda harcamak gerektir.

İyimserlik ve kötümserlik meselesi

Hayatımızın sonuna kadar başarılarımızı iyimserliğin, başarısızlığımızı kötümserliğin sonucu olarak bilmek

gerektir. Yalnız iyimserlik demek vur-
gum duymazlık, geniş yüreklilik, nene
lâzımcılık demek değildir. İnsan oğlu-
nun üzüntülü, durgun çağları elbet
olur. Zaten özünden ötesinde bulunan
insanları seven, memleketini düşünen
bir yurd çocuğunun çok ciddi kaygu-
ları, sıkıntıları olur. Olmalıdır da! An-
cak kötümserlik dediğimiz bozuk ruh
durumu iyi, güzel, doğru olayları fena-
ya yoran bir kara görüştür.

Güneşli, saf bir havada bile bu gün
hava güzel ama bir az sonra bozacak
veya yarın hava kimbilir ne kadar
kapalı geçecek diye yüzünü ekşiten
kişiye çatmak istiyoruz. Miskin, uy-
şuk, pısırik, hımbıl ruhun düşmanı
olduğumuzu açıklamak istiyoruz. Yok-
sa şuurlu bir ızdırabı özleriz bile...
Gerçek gençlerde gördüğümüz o kıvaçlı
duruşu, çatık kaşların altında bile
pırlı pırlı hayat sevinciyle yarıp tutu-
şan gözleri, sert çizgili bir yüz fakat
kendisine ilerisine güvenen iradeyi
iyimserlik diye adlandırmakla çok de-
rin bir haz duyduğumuzu belirtmek
istiyoruz.

Dudak büken insan

Her iyi, güzel, doğru şeye dudak
büken insanın gerçekten acınacak bir
yönü vardır. Çünkü iki noktadan du-
dak büküş olabilir: biri, iyi doğru
olan işin eserin değerini ölçecek ka-
dar zihni gelişmeye malik olmamasın-
dan ötürü içinde yaşayan küçümseyi-
ci duygu ile dudak büküştür. Diğer
insan oğlunun eserlerini değerlendire-
bilecek şuur ölçüsünden mahrum de-
ğildir ama çekememezlik duygusundan
ileri gelen bir dudak bükmedir. Her
ikisinin de toplum hayatındaki yan-
kısı kötüdür.

Onun için böylesi kişilerin gerçekten
acınacak bir yönü vardır.. nasıl bulun-

masın? Güzel, doğru, iyi olan bir var-
lığı küçümsemek insan oğlunun asla
övünemeyeceği acıklı bir durumdur.
Dudak bükmeyi bir zekâ oyunu sanan
bu müztehzi kişilerle her hangi ilmi
bir söyleşi yapmak, tartışmak doğru
değildir. sonra kendilerine bir değer
vermiş oluruz.

Bu değerden onları mahrum etmek
verilecek en ağır ceza sayılmalıdır.

Dünü Bilmek

Dünümüzü, geçmişimizi bilmekten,
öğrenmekten korkanların bulunduğu
zaman zaman ve türlü türlü sebep ve
vesilelerle görüyoruz. Bilhassa geçne-
rin geçmişe karşı ilgisiz davranmaları
gerekli olduğunu söyleyen budalalar
bile var. Mazi nedir? Bir milletin
tarihidir, köküdür. İslamdan önce ki
ve sonraki ve bilhassa yakın çağlar
tarihini incelemek, gerçeklerini bütün
çıplaklığıyla bilmek şuurlu bir genç
için neden tehlikeli ve endişe verici
olsun?

Bir insan geçmişteki olayları ne
kadar tarafsız olarak düşünebilir, ha-
tırlayabilir, iyi ve kötü yönlerini görebilirse
geleceğe doğru o nisbette hata-
sız adımlarla yürür, ilerler. Bu gerçek
milletler için de böyledir.

Geçmiş açıkca bilmek geleceği o
kadar güvenle karşılamak demektir.
Bir insan olduğu gibi bir milletin de
geçmişinde elbet acı, kara günler bu-
lunur.

türk, acı, kara günlerini bile yine
şeref ve şan uğruna, istikbali, vatani
uğruna yaşamıştır. Bu itibarla geçmişi
olduğu gibi bilmek Türk gençleri için
tehlikeli değildir.

Gelecekte pek iyi not alabilmek
için tarihten uyarım ve çürük değil
tam ve sağlam ders almak gerektir,

Tahlil ve Tenkit : 3

İSMAİL ÂLİ SARAR ve ŞİİRİ

Abdullah Rıza ERGÜVEN

Modern Türk Edebiyatının şu yakın
yıllarda serbes nazım yolunda önemli
adımlar attığı söylenilebilse de; gün-
alayların bir anlık kritiği diyebileceği-
miz örneklerle bakılırsa onlarda ne de-
rin bir imaj venede kuvvetli bir te-
fekür (düşünme) vardır.

Ancak fotoğraf objektifinin $\frac{1}{20}$ sa-
niye gibi bir çabukluğunu bu şiir çeş-
nisinde bulabiliriz.

Yeni şiirimizde sanatkarları meşgul
eden tek özellik duygulanmaları şiire
kapılmadan sade ve net olarak belirt-
mek, onları mümkün olduğu kadar ö-
zentiden uzaklaştırmak, kuru bir de-
yimle güzeli yakalamak fakat ne di-
vanın soyutluğu ve ne de koyu bir
romantizmi bir şiire esir kılmak !
Bunların hiç biri düşünülemez. Yeni
şiirde [1] hayat, realite mevzu bahis.
Yapılmak istenen bu güzel istekler
ancak eskiyi yıkmak ve yeniye
kurmakla mümkündür. Bu düşünüldü.
İçlerinde bu çeşninin sivrilen şahsiyeti
Orhan Veli üç-beş satırlık sade, kısa
mümkün olduğu kadar cana yakın bir
üslupla dergilerde yayınladığı manzu-
melerle eskiyi yıkmak hareketine gi-
rişti. Çöresinde göze görünür bir ba-
şarıda elde etti. Çünkü çözümlenen şiir
unsurları, önemli bir çoğunluk teşkil
eden şiir amatörlerini çekmiş bu yol-
da-artık ne olursa olsun belki de şuur-

suz bir akın başlamıştı. Şuursuz di-
yorum. Zira ne veznin, ne kafiye
ve hattâ ne de mana özelliğinin rû-
huna nüfuz edememiş, daha pek ace-
mi denebilecek amatörler bu yeni
akına dahil oluyorlardı. Bu akış tabiy-
di. Yalnız; eskiyi yıkabilmek ve yeni-
yi yapabilmek için yıkılan veya yıkıl-
ması lâzımgelen şeyin ne olduğunu
bilmek gerekirdi.

Öyle zannediyorum ki bu noktayı
sezen pek azdı. O kadar ki içlerinde
aruzu hiç bilmeyen ve hecede vasat
denebilecek bir şiir vücuda getiremi-
yecek (maalesef bugün kendilerini şair
ilân edenlerin çoğu bu çapta kişiler-
dir!) kimseler mevcuttu; hattâ bunlar
diğerleri yanında çoğunluğu teşkil e-
diyordu.

Yeni şiir dediğimiz serbes nazımda
«süsten uzak kuru bir deyim» sa-
natkarlarını pek yalın bir yola sür-
rükledi. Bunlarda ifade kusurluğu mis-
raların zevksiz bir seslenişine sebebi-
yet verdi. Oysa ki «müzikalite,, mis-
ralı yumuşaklığını temin eden şiir un-
surlarının önemlilerindendi. Serbes
nazımcılar maalesef bunu yapamadılar.
Yine öncü sayılan Orhan Veli :

(1) Yeni şiirden maksadımız bazılarının yanlış
anladıkları gibi vezin ve kafiye meselesi değil, ruh
yeniliğidir. yeniliği vezin ve kafiye arayanlar ta-
mir edilmez bir yanlışlığa gidiyorlar.

"Deli eder insanı bu dünya,,

Dediği zaman bu şüre gizli bir te-
fekürle bir musiki verebilmişti. Fakat
bu nadir başarılar beklenen sonucu
veremedi.

Diğer taraftan meraklı bir okuyucu
kütlesi ısrarlı bir sabırla hareketi ta-
kip ediyordu.

Ne kafiye ve ne vezin tanımayan
bu alabildiğine serkes şiirde geniş bir
serbestiyetin verdiği baygınlık heves-
kârları sarhoş etmiş, onları kendi ik-
liminde eritmiştir.

Normal bir düşünce ve usta bir
yapıcılıkla bu güzel teşebbüse iştirak
edilseydi muhakkak ki beklenileni bu-
labilirdik. Gerçi geçen zaman önem-
li değildir. Ancak takip edilen yolda
yanlış bir görüşün verdiği netice do-
layisiyledir ki yeni şiirde tekrar bir
islahatın yapılmasına ihtiyaç vardır.
Bu; şuurlu bir yürüyüşle başarı elde
edilebilir.

Madem ki şiir yazılıyor ve madem-
ki insan duygulanmaları mevzubahis,
o halde niçin şiir unsurlarını (2) (pa-
sif unsur) ihmal edelim.

Örneklere bakarsak şiirde sathilik
kendini kuvvetle duyurmaktadır. Tat-
minden uzak insan duygu, düşünce
ve heyecanlanmalarının bu pek yavan
klişe ürünleri şüphesiz bir zâfiyettir.

Yeni şiirde bu tatminsizlik bu faz-
la kıyafetsizlik onu mısra-mısra son-
ra da bir bütün olarak üzerinde fazla
durmadığımızın belki de haklı bir ne-
ticesidir.

"Yeni şiir,, meseleleri üzerinde dü-
şünülürken ele alacağımız diğer önemli
nokta onun bilhassa yanlış anlaşılması
denilebilir. Çünkü bu yenilerin çoğu

(2) Pasif unsur - Şiirin iç unsuru. Vezin ve ka-
fiye kastetmiyorum.

ve bunlara iştirak eden acemi ama-
törler yeniliği sadece vezin ve kafiye
meselesi sayıyorlar. Oysaki meselenin
iç yüzü bu değildir. O kadar ki vezin
ve kafiye belki şiir unsurları bulu-
nabilir fakat şiir ne vezin ve ne de
kafiye meselesidir. Şiir esas örgüdür
rûhun işlenişidir. Bundan böyle iyi bi-
linmelidir ki, vezin ve kafiyenin var-
lığı bazan manzumeyi şiire ulaştır-
madığı gibi bunun yokluğu da mu-
hakkak şiiri vücuda getirmez.

Bugün elimize kalemi aldığımız gibi
yazıyoruz. Hayır bu o kadar basit bir
şey değildir! Asırlara bu şekilde hük-
medilmez, Şayet sanatkâr olmak isti-
yorsak!

Üstat Cemil Sena Ongun.

«Yeni şiirimizin psikolojisi» adlı bir
yazısında haklı olarak:

"Günün kaprislerini, gelici geçici
bir ruh buhranını pek zavallı bir ta-
bakaya şiir vehmini verecek şekilde
sunmak bu işi yapan için bir başarı
ise de, estetik için bir zavallılıktan
fazla bir şey değildir,, diyor.

Goethe, Shakespear, Fuzuli niçin
asırların malı olmakta devam ediyor-
lar?

* * *

Hayır! Yeni şiirimizin bazı kuv-
vetli, cana yakın örneklerine zaman
zaman şahit oluyorsak da bu kâfi de-
ğil! Duyan, düşünen bir sanatkâr is-
rarıyla bir anlık değil, asırlara hitap
edebilecek kuvvetli bir duygu ve iç
zenginliğiyle bu yolda devam edelim.
Başarımız o zaman tam verimini ve-
recektir.

* * *

Yeni şiirde hayat, realite mevzuba-
his dedik. Bunun bazı sıcak örnekleri-

ni İsmail Âli Sarar'da göreceğiz. Şa-
irin "yaşamak isteği,, adlı şiir kitabın-
da;

Sevebilirim, isterim her türlü yaşamayı
Ölmek için değil
Yaradılmışım yaşamak için

Gibi bütün bir yaşama enerjisiyle
yükü mısralar bu duyguyu belirtir.
Yine sıkıntı'da;

Gene ay sonu geldi
Veremedim ev kirasını

dedikteu sonra aynı samimiyetle:

Yaşamak hep böyle mi sürecektir
Parasız, sıkıntılı?

Gibi kuvvetli bir lirizme şahit olu-
yoruz. Hayatın özünden alınan mısra-
lar, damla damla bir eriyiş, bir kalb-
oluş var:

Derim üç-beş yıllık yaşamam
Ne kadar boş yere geçti.

Bir taraftan hayat kaygısı, günlük
bunaltılar, sıkıntılar...

Diğer taraftan samimi bir sanat
aşkı. Bütün bunlar aynı potada eriyek
yumuşayıveriyor. Öyle ya masum-
luğun ve kimsesizliğin verdiği garip-
lik... Eski hatıralar.. Hayır acılı haya-
tın en gizli köşeleri bir gönül berrak-
lığıyla mısralara işlenecek. Ne diye
çekinelim, her kaçışta bir nevi gizlen-
mek kendini saklamak yok mudur? Oy-
sa ki realite bunu istemiyor. Bundan

İsmail Ali Sarar 1925 de Eskişehirde doğdu. çe-
şitli Liselerden sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat
Fakültesine kayıt oldu. Hâlen bu fakültenin 2-3 sô-
mestr öğrencilerindendir. Bir çok dergilerde yazılar
yazmış ilk şiir kitabını 1940 da «ilk adım» ismiyle
yayınlanmıştır.

Eserleri ilk adım (1940), yaşamak (1946), yaşamak
isteği (1947) yayınlanacak eserleri; Türkiye Türkleri
(şiirler), yakın yıllar edebiyatımızı Türk şairleri
(A. Rıza Ergüven'le birlikte) Bozkurt çocuğu (roman)
Biz bize (nesirler), Alman Edebiyatı hakkında not-
lar ve seçme parçalar Etüt,

Yolculuk

Rıhtım boyu şu an yine dalgın
Dolaşır sahilde sevgililer
Ağır ağır yürüyor bir kadın
Kim bilir Tanrıdan neler diler.

Uzaklardan kanat çırpır kuşlar
Güneş yapar son yolculuğunu
Hepimizi bekleyen bir şey var!
Bekliyoruz yolların sonunu...

İsmail Âli Sarar

böyle biz bu hayat savaşında alnımı-
zın akiyle şikâyetleneceğiz;

Bir an gözlerim dalar uzaklara
Kabahatı bulurum insanlara
Anama babama!

Ve ne açık söylüyor:

Her ikisi sözü bir edipte
Everselerdi
Soyulmazdım bu kadar?

Yeni şiirin en orijinal tarafı sonu beklen-
medik sürprizlerle neticelenmesidir.

Şairin uzaklar adlı şiiri buna gü-
zel bir misal teşkil edeceği için bir
kısımını buraya alıyorum;

O bambaşka âleme
Bütün iyilikler, güzellikler
O âlemde toplanmış
Güzeller orada, her şey orada!
Orada yok insanları incitmek,
Yok kalp kırmak
Gönül yıkmak
Bütün insanlar o âlemi soruyorlar
O âlem benim kendi âlemim!..

Evet beklenmedik bir sonuç. Sıcak
samimi ve içli örnekler vererek kendi-
sini tanımaya çalıştığımız şairin klâsik
tarzda yazdığı şiirler o derece cana
yakındır. Yine hayat kaygısı ve gün-
lük tahassüslerle işlediği bu halk rû-
huna yaklaşır;

Dağların başında belirdi yer yer,
Yalnızlık ve hüznün gene bu akşam.
Kimsesiz gönlüme gurbet el ne der
Doğduğum o yere su olup aksam!

Gibi örnekler az başarı değildir.
Biz niçin duyduğumuz kadar düşü-
nen bir millet olmayalım! İşte bu yüz-
den hayıflanıyoruz. Bazan bizi tatmin
edici, bizi kendi dünya görüşünde eri-
ten bir sanatkâr başarısına rastlama-
yınca adeta üzülmüyoruz. Bundan böyle
veremli bir edebiyatın hüznü aksiyon-
yunu değil yapıcı, kurucu, enerjik
bir sanat görüşünün ileri hamlesini
yürütelim.

Hüzün, feryat, hayal... Hayır bize
kuvvetli düşünce gerek. Bir batı olgun-
luğundan söz açıyorsak bunu kuvvetli
fikir sistemlerinin âhengine borçluyuz.
İşte yeni şiirde bu pek az. Kuru bir
sathilik bütün şiiri kifayetsiz kılıyor.
Şair İsmail Sarar'ın "İyimser gün-
lerin sahibi", şiirinde;

Bazan yaşamak her şeyden zor
Bu yük bana öyle geliyor
Nedir insanların günahı?
Olurum hissedermiş gibi
Hayat bu her şey gelir geçer.
Ben öyle bir insanım, yalnız
İyimser günlerin sahibi...

Bir düşünüş veya bir duyuş var. Bu
diğer verdiğim örneklerde bulunmayan
özelliklerden. Ve yine;

Bu deniz bu manzara
İnsan ne kadar benziyor dalgalara

Mısralarında olduğu gibi şiire dü-
şünce unsuru ilâve ederek, onları yu-
muşak bir armoniyle işleme olgunlu-
ğunu gösterebilirse, öyle zannediyoruz-
ki İsmail Ali Sarar yeni şiir dediğimiz
serbest nazımın noksan tarafını bütün-
lemek şerefine ulaşacaktır.

Genç şairlere bu noktayı ihmal
edilmemesini tavsiye ediyor ve bu
güzel yolda başarılar temenni ediyoruz.

ANTALYA

Antalya, Akdenizin sinesinde incisi..
Uykusuz şellâleler bilinmez ruh taşıyor.
Pembeleşen ufukta dönerken sabah sisi,
Hakiki duyguları her gün masallaştırıyor.

Körfezi çevreleyen kış ve yaz nağmeleri
Öğrendiği sırları yabancıya söylemez!
Hatırayla doludur portakal bahçeleri,
Hatırayı hoş görür, gene geldin mi? demez

Sevinçli haber taşır mehtaplı süslü yollar
Yanında hazinesi göz kırpan çiçekleri..
Acaba neden böyle onu her gören kollar ?
Galiba arıyorlar canım bu yeşil yeri :

Bir rüya âlemdir sanki taşı toprağı;
Muhteşem abidedir "hiç'iylede", Antalya!
Açarsa kaleleri tarihten bir yaprağı
Gülümser yüzü gibi içiylede Antalya..

Turgut YÜCEL

Bizim Koruluk

Bizim koruluk,
Aşına çalıcık kuşu,
Söyütlükteki mehtap
Ve komşu kızları,
Nerdesiniz?

Gezdiğimiz,
Suyunu içtiğimiz,
Tohumunu saçtığımız
Tarlalar...

Ay doğunca geliyor musun
Çiydemli pınara?
Taşına oturuverip
Şarkısını söylüyor musun
Yıldızlara aşkımızın?

İsmail Sönmez.

Bir Cevap

M. İsa Karaca

Son zamanlarda kendisiyle tanışmış
olduğum genç Şair Nezih Cansel'in,
Söz gazetesinin fikir ve sanat sütunun-
da bu günün şiir san'atı, manşetli
bir buçuk sütunluk uzun bir yazısını
okudum Nezih Cansel gibi serbest na-
zımda hemen b men muvaffak olmuş
bir şairin bu şekilde bir yazı, yazışı
benim bu yazıyı yazmama vesile ol-
muştur Cansel'in fikirlerini burada
samimâne tenkit edeceğim. Bu tenkit
san'at anlayışının ve görüşümün da-
hilinde olacaktır.

Biliyoruz ki, serbest nazım, sene-
lerce evvel Garpta, yurdumuza bir
mülteci şeklinde girmiştir. Fakat yur-
dumuzda; onu bir iki şairden başka
tutan olmamıştır. Buna rağmen, dört
beş sene içerisinde serbest nazım, yur-
dumuzda fark edilecek derecede inki-
şâf ve tekâmül etmiştir. Bunu iukar
edemeyiz. Bu tekâmül ve inkişâfın
başlıca amili ise, serbest nazımın genç
nesli tarafından bir yenilik olarak te-
lâkki edilmesinden ileri gelmiştir. hal-
buki, serbest nazımla yazarlar maale-
sef serbest nazım mefhumunu bir ka-
çı müstesna halâ idrük etmemiş bulu-
nuyor. Bu tarz şiir edebiyat âlemlimiz-
de bir yenilikten ziyade arzu, vezin
ve kafiye baltalamaktan başka bir
şey değildir. Bu bir realitedir. bu bir
hakikattir. aslâ inkâr edilemez.

Yenilik diye vasıflandırılan Şiir

ancak serbest nazım ismini taşımakta-
dır. Fikir-ekserisi - aynı, ruh ve aynı
seziş aynıdır. Bu tarz şiirlerde ne ya-
zık ki, arkadaşım Cansel'in ileri stir-
müş olduğu gibi-bir kaç haric-Cemiyet
rûhu göremiyoruz. Aynı makamı çal-
makta devam ediyorlar. Bu fikirde o-
lanlar ekseriyeti teşkil eder.

Eğer serbest yazarlar eleklenmiş
olsa, cemiyet hayatını terennüm eden
bir avuç dahi çıkmaz.

Asırları ihtiva eden edebiyatımız,
mumyalaşmış bir san'at ekolü değildir.
O estetik bir ruh, samimi bir güzellik
taşır, İçinde : Hayat; Aşk, Kadın, Ta-
biat, insan, Hüzün ve Neş'e vardır.

Serbet nazımcılar, bunu inkâr ede-
mez.

Aşk, Kâin, Tabiat, Hüzün ve Ne-
şeyi şiirde kabul etmiyen ve bunları
inkâr eden serbestçiler, acaba, bu mef-
humları cemiyet haricimi addediyorlar ?
mubakkak.. Öyle ise, realizmin ma-
nâsı nerede kaldı ?

Kadın : Cemiyet hayatında en mu-
kaddes bir varlıktır. Şiire lâyık görül-
müyor ise, cemiyet harici edilmelidir.
O zaman da, yaşamak arzusu kalmaz.

Aşk : cinsi temayüllerin, bedii te-
zahürüdür. Aşksız bir cemiyet tasav-
vur edilmez.

Tabiat : o, ruhumuza kadar nüfûz
etmiştir. Ondan ayrılamayız: Biz şiire
hükümransak o mevcudiyetimize hü-
kümrandır!.

Hüzün ve Neşe : Cemiyet hayatı; bu iki mefhum üzerine kurulmuştur. Hayat felsefesi ve psikoloji çatısı bunlardır.

Bu fikirleri yıkmak isteyen genç nesil şairleri, aceba ecdadından süre gelen bir edebiyat okulunun yerini doldurabilecek kadar olgunlaşmışlardır. Her şeyin yıkılması kolaydı. Fakat onun yerini doldurmak ve eskisinden daha muazzam bir yenisini imar etmek lâzımdır. Genç nesil şairleri' bu yaratıcılık kudretini kendilerinde his ediyorlarmı ?..

Bu günkü Türk şiiri, serbest nazım değildir. Ve hiç bir zaman da olamayacaktır. Biz yıkıcı bir san'at değil yapıcı bir san'at istiyoruz. Biz bağrı-mızdan kopan bir san'at istiyoruz. Yoksa, bize yabancı olan, yurdumuza yıkıcılık ruhu ile iltica ederek, Garp edebiyatının bizce yabancı olan ve Bedii Zevk'lerimizi okşamayan serbest nazım gibi bir şiir organı istemiyoruz ! yalnız, Garp kültüründen istifade etmek zânniyetindeyiz. taklitçilik zihniyetinde değiliz..

Eğer hakikat söylenilecek olursa, bu günkü ekalliyette kalan genç nesil san'atı bir taklitçilikten başka bir şey değildir. Ve kuru bir realitedir! Hepsinde mevsim şiiridir. Zamanla çökmeğe ve uhayet bulmağa mahkumdur. Biz zaman şiiri dehil. ebedi şiir istiyoruz...

Bir nesri andıran alelade kelimelerle, Ruha ve Bediiyata hitap etmeyen sözleri şiire sokmak bir yenilik addediliyor ise, buna diyeceğimiz yok...

Serbestciler: aşkı ve kadını, şiirde tanımlıyorlar. Alelade bir insan için aşk âcizlik ve iştiağın psikolojik bir reaksiyonudur. Fakat san'atkârca aşk; sihirli bir Alemdir. Aşk sırrına vakıf olamayan, onun füsûnlı havasını tenef-

füs edemiyen bir insan, şair olamaz. San'at, Aşktan doğar, estetik Aşk şairi gerçek şiire götürür.

Serbest Nazım Türk, Şiirini geçen asırlarda olduğundan daha üstün bir duruma çıktığı iddia edilmekte (!) aceba bu fikir ne dereceye kadar doğrudur? dünkünden üstün olan bu günkü şiir: Orhan Velinin, Oktay Rifatin, Asaf Haletin, Melih Cevdetin, Necati Cumalinin ve sairenin yazdıkları şiirmidir?

Şu iyice bilinmelidir ki; Kadını, şarabı, gülü bülbülü düşünenlerin ekserisi, divan şairleri ile halk şairleridir. Bunlarla birlikte diğerlerinin de tenkit etmek, bilmem ki ne dereceye kadar doğrudur?

Güyâ; Serbest Nazımcılar realite havasını teneffüs ederek o hayatı şiirlerinde terennüm etmekteymiş (!)

Acaba bu fikri ihtiva eden, kaç şiir var? ve sayısı nedir?

Serbestciler, Veremli (!) bir Edebiyat tanımıyor. Cemiyete arkasını dönerek gülden - bülbülden bahseden bir zümre şairi tanımıyor. Beş ciltlik safahat'ı yazan Mehmel Akif, Makberi yazan Abdülhak Hamit, yüzlerce şiir yazan Namık Kemal, Tevfik Fikret, Ziya paşa, Ahmet Haşim ve Yahya Kemal... Bunların hepsi de veremli bir edebiyatın zümre şairleridir (!)

Bu saydığımız Veremli bir Edebiyatın zümre şairleri (!) serbestciler gibi cemiyet, tabiat, Humanizm, eisten-tialize (eksstansial zm) mefhumlardan bihaber; şiirlerinde yalnız, yalnız aşklarını terennüm etmişler: sevgililerini şiirleriyle ebedi yapmağa çalışmışlardır değilmi Bay Cansel?

Şiirde hiç bir zaman insan ve cemiyet, riyakârlığın kurbanı olamamıştır! olamazda! şiirde insan ruhunu cemiyet havasını, genç nesil şairlerinden evvel

"Büyük Türk Destanı : Oğuzlama,, dan :

Parmak ağızlatan konuşma

- N. Atasoygill'e -

Küçük Emren, sınırdaş Kâfireli'ndeki fırsatçı düşmanların yapageldikleri gizli saldırı hazırlığı üzerine, sayru atasına "atını,, kırk erini,, cenk pusatlarını kendisinden esirgemediği takdirde" mukaddes Oğuz topraklarını koruyacağını söyler.

Övülür yaradılışı oğlunun bu davranışı beğil Bey'i şaşkınlıştırır ve derin bir sessizliğe sürükler.

Atasının daldığı sessizliği yapmacıksın sözlerinin değerlendirmemesinden ileri gelmiştir sanan Emren, aynı işi hiç yardım görmeksizin de başarabileceğini hemen ilâve eder :

Söyleme

Eşingen atını esirger isen
Yürümeklik ile gidemez miyim?

Hececiler yara mış ve yaşatmıştır...

Eğer isbatı gerekirse, kolay arzu edenlere bunu her zaman isbat edebiliriz .

İnsan, cemiyet ve yaşamak psikolojisini şiirde yaşattıklarını ve bu mefhumlara yakinen alâka gösterdiklerini mütalâa buyuran şair, lütfen bize, bu üç mefhumu taşıyan şiirler gösterebilir mi? Genç nesil şairleri eğer bize, dünküleri hatırlatmayacak derecede gerçek şiir sunabilirse, her zaman kendilerini alkışlamaya hazırız yalnız saçma olmamak şartıyla.

İşte bu kadar!...

Savaş gömleğini esirger isen
Kürkümü cenk donu edemez miyim?
Demir başlığını esirger isen
"Ne,, gam, başta borküm var!" demez miyim?

Yavuz erlerini esirger isen
Düşmana tep tekçe yetemez miyim!
İnildek yayını esirger isen
Yaysızca bir halde varamaz mıyım?

Parlak Kılıcını esirger isen
Yerini çomağa Veremez mim?

Uzun kemendiği esirger isen
Eli kuşağıma vuramaz mıyım?

Ağır topuzunu esirger isen
Yumruğumla karşı duramaz mıyım?

Ve ağız parmaklatan konuşmasını
şöyle sürdürür:

Ak meydana çıktığımda
Kırım olan süzecektir;

Karış kadarcık boyuma
Belki dudak büzecektir,

Diyecektir: "Bu oğlancık
Beğil Bey,i üzecektir!"

Lâkin nâra salar salmaz
Porsuk gibi pusacaktır.

Göz açtırmaz hamlelerim
Sık safları bozacaktır.

Aygırlar kan kaşanmadan
Ağızlar kan kusacaktır.

Basri Gocul

Sözlük- Sayru: Hasta. Pusat: Silah.Savaş gömleği: Zırh. Demir başlık: Miğfer, tolga. Bork: Külâh. Kırım: Teke tek savaşlarda kavgalaşılan kişi.

Türk Millî Destanı

(Oğuzlama) (1)

Yazan : A. R. Ergüven

Elenlerin İlyada ve Odisasından Finlerin Kalavala'sından Acemlerin Şehname'sinden haberimiz olsunda neden Türk Millî Destanı'nı bilmiyelim? Irkımızın tarih sahnesinde öğünülecek nice nice kahramanlıkları var.. Bu kahramanlığın, bu erkekçe saldırıların destanını da bileceğiz

Bir milletin medeniyeti o milletin meddaiyeti o milletin edebiyatı ve sanatıyla ölçülür diye bir söz vardır... Çok doğru! Destan, bir milletin geçmişteki yüz akıdır... Bir milletin büyük bir destana sahip olması demek geçmişinde yüksek ve paha biçilmez bir altın devir hayatı yaşaması demektir. Şu halde bir millet geçmiş kahramanlıkları yarına işlenmiş destan parçalarıyla iletir.

Bu noktayı çok iyi sezdiğine inandığımız Basri GOCUL'un Türklüğün Millî Destanı'nı bir ömür boyunca işleme kararı bir iyi niyettir. İlk broşürü yayınlanan Türk Millî Destanının önsözünde bu nokta çok iyi aydınlatılmıştır:

" Çocukluğumda başlayan şiir yazma hevesinin yıllar sonrası bir "sâbit fikir", haline gelmekliği uğraşmamı gayelendirmek zarureti doğurmuş ve bu zaruret, bana, övündürür geçmişli kahraman milletimizin " Millî

Destanı,, nı ömrün boyunca işlemek kararını verdirmiştir.,,

Basri Gocul'un bu hayırlı teşebbüsü Türklük âleminde lâyık olduğu sevgiyi bulacağına şimdiden inanırken kendilerini kutlamayı bir ödev biliriz. Türk millî Destanı'nın bu ilk broşüründeki parçaları zevkle, titriyerek okudum... Gerçekten onlarda geçmiş tarihimizin kahramanlıkları bütün içliliği ve erkek karakteriyle belirtebilmiş. Kanında Türklüğün öz kahramanlığı tutuşan tutuşan bütün vatandaşların da benim gibi bu parçaları süzerken heyecanlanacaktır. Buna şahsen şahit olduğum için inanıyorum... İsterseniz bir kaç parçayı burada beraber okuyalım:

YELTEME

" Oğuzlarda, düşmana saldırılacağı sırada ozanlar tarafından kopuz havaları çalmak suretiyle ordunun heyecanlandırılması bir gelenektir. Bu maksatla tanzim ve terennüm edilen kahramanâne şiirlere " yeltme ", denirdi. Destan'da irili ufaklı yeltmeler mevcuttur. Bir tanesini sunuyoruz:

Kiyir kiyir kişneyor
Atlar yeri eşe eşel
Gündoğusu kızılaştı
Yayılahım dağa taşal

(1) Türk millî destanı (Oğuzlama) Basri Gocul, Amil Mat. İst. Fiyatı 1 lira.

(Tayma tayma) naraları
Korku salsın uçar kuşal
Bir uğurdan saldırılam
Çarpıyorken oklar döşel
Gözümüzün peklüğinden
Düşmanların aklı şaşal
Hanlar, beyler aramızda
Emeğimiz gitmez boşal
Can kaygısı çekmek olmaz
Yazılanlar gelir başal
Kırılmakla tükenmeyiz
Bakmamalı üçe, beşel
Tunç topuzlar yüz dağita,
Kunt cıdalar bağır deşel
Dahi kılıç çarpışından
Baş bacaklar ayrı düşel
Cenk meydanı dolusunca
Üşmelidir knzgun leşel

Yine Basri Gocul'un aşağıdaki çalışması ne derece başarıya gittiğini açıkça belirtiyor:

Dede kulak verin dedi
Verin a alplar, verin al
Arda yahsi kala adı
Erin a alplar, erin al
Cenk alanına aladı
Varın a alplar, varın al
Başlar dik, bakışlar iti
Durun a alplar durun al
Kimdir «Tekür» denen gidi
Sorun a alplar sorun al
Önden, yandan sürüp atı
Vurun a alplar vurun al
Leşle dolsun doğu - batı
Kırın a alplar a kırın al

Kopsama

« Oğuz boylarında Hanlar Hanı, Beylerbeyi gibi yüksek uzunlu devlet adamları, bilhassa avlanma ve akın dönüşlerinde şölen (şenlikli yeme içme) ler tertiplerlerdi.

Şölen sonu, ozanların topluluk önünde türküler kopuzlamaları, ihmallenmez bir âdet hükmündeydi. Daha ziyade hamasi bir mahiyet ve eda taşıyan bu tarzdaki nağmelere «Kopuzlanan

Şikâyet

Karlı dağlar aşamadım
Sular gibi coşamadım
Rahat hayat yaşadım
Bu dünyada, bu dünyada..

Sular gibi aksam bile
Yar boyuna baksam bile
Ocağımı yaksam bile
Söndürürler, söndürürler..

Akan sular mil bağlamaz
Yarelerim el bağlamaz
Nazlı yarım bel bağlamaz
Bu dünyada, bu dünyada

Gülsün gönlüm açarsın
Hoş kokular ne saçarsın?
Kâh kaçırım kâh kaçarsın
Ben sevdadan sen sevdadan..

Kaman: Vahit Giray

besteler» anlamına «Kopsama» denilmektedir. İşte bir örnek:

Hey Hey!
Han'ın ulu ünlüsü
«Erin gözü kanlısı»
Güzelin ak tenlisi
Oğuzeli'nde olur!...
Hey Hey!
Dağın yüksek başlısı;
Atın kalkan döşlüsü;
Güzelin yay kaşlısı
Oğuzeli'nde olur!

Hey Hey!
Otağın nakışlısı
Irmağın akışlısı
Güzelin sekişlisi
Oğuzeli'nde olur!
Hey Hey!
Bey'in güler yüzlüsü
Ozan'ın bol sözlüsü
Güzelin çok nazlısı
Oğuzeli'nde olur!

Not: Türk Millî Destanı kitapçılarda bulunmaz. Edinmek isteyenler (Basri Gocul; Öğretmen - Müdurnu) adresine başvurmalıdır.

Evimizin Bir Köy Gezisi

Nurettin ATASOYGİL

19 Eylül pazar günü Evimiz bir köy gezisi tertip etmiştir. Bu geziye Halk-
evi idare kurulu üyelerinden Dil- Ede-
biyat kolu başkanı, kurslar kolu baş-
kanı, köycülük kolu başkanı ve diğer
Halkevi üyelerile Sıtma Mücadele dok-
toru, Ziraatçı, Veteriner ve bando-
dan bir gurup iştirak etti. Gezilecek
köyler Samsun'un 15 kilometre güney
batısına tesadüf eden Balaç, Kamalos,
Afullu ve Kesilli den mürekkepti. İki
tarafı tütün ve mısır tarlaları ile çevrili
yollardan geçtik. Evvelâ dik bir yama-
ca kurulmuş olan Balaç köyüne geldik.

Balaç köyü 110 hanelidir. Nüfusu
713'dür. Kadın nüfusu yarısından 43
fazladır. Köyün beş sınıflı bir okulu
vardır. Bu okulda evvelce 3 öğretmen
varken son iki senedenberi 2 öğret-
menle idare edilmektedir. Geçen sene-
ye kadar altı köyün çocuğu bu okula
gelmek zorunda imiş, fakat Koymat
köyüne yeni bir okul yapıldığı için bu
sene artık Koymatlıların buraya geleme-
yeceğini köy muhtarından öğrendik.

Okula devam etmekte olan öğrenci
miktarı 130—160 kadardır. Bunların
ancak on dördü kızdır.

Köyde Ziraat : En fazla tütün
ekiliyor. Ortalama olarak senede 100
bin kilo tütün çıkarıyormuş. Geçen yıl
bu köyün tütünleri 150—300 kuruş
üzerinden satılmıştır. Bundan başka
Mısır ziraati de yapılmakta ise de an-
cak köyün ihtiyacına göredir. Ayrıca

40—50 ton kadar arpa ve 20 ton da
buğday çıkarıyorlar.

Yekûn teşkil edecek kadar meyva
ağacı yoktur. Kendilerine göre sığır
ve manda beslemektedirler. Köyde bir
cami, köy ve halk odası mevcuttur.

Köylünün dertleri : Köyün en
mühim derdi orman dairesindendir. Ev
başına bir ton odun tahsis ediliyor-
muş, fakat köylü kendi arabasile or-
mandan çap ölçüsüne göre odunu
naklederken orman memurlarının müş-
külât ile karşılaştıklarını, odunlar fazla
uzun kesildiği zaman musadere edil-
diğini veya 300 kiloluk bir arabayı
500 kilo kaydedip iki araba taşıdıktan
sonra «tamam! bir ton oldu!» diyerek
köylünün elinden çapını aldıklarını
yana yakıla anlatırlar. Fakat 3—5 lira
rüşvet verildiği takdirde bir çok şey-
lere göz yumduklarını ilâve ettiler.

Kamalos köyü : köy halkının yerli
olduğu söylenmekte ise de çek eski-
den şarktan gelen muhacirlerden mü-
rekkep olması mutemeldir. Köyde 100
ev ve bir okul vardır. Ayrıca küçük
bir köy odası da gezinti sırasında gö-
rölmüştür. Okulun 100—120 kadar
öğrencisi vardır. Köyde bir de ebe
bulunmaktadır.

Ziraat : Başlıca ziraatini tütün
teşkil ediyor ve senede ortalama ola-
rak 30—40 bin kilo tütün yetiştiril-
mektedir. Bu tütünler köye 60—80 bin
lira kadar bir gelir sağlamaktadır.

Bundan başka mısır, buğday ve arpa
ekimi yapıyorsa da ancak kendi ihti-
yaçları içindir.

dertleri : Bu köy halkı da Ba-
laçlılar gibi orman dairesinden aynı
şekilde şikâyetçidirler. Bu dertlerinin
mutlak surette giderilmesini sabırsız-
lıkla istemektedirler. Okul binası uydur-
ma bir köy odası olduğundan yeni bir
okul binasına kavuşmak en büyük
amaçlarıdır. Sonra okul beş sınıflı ol-
duğu halde bir öğretmenle idare edil-
mektedir ki bunun çok mahsurlu ve
verimsiz olduğunu köyün ileri gelenle-
rinden dinledik. Köylüler bu arada
kimsesiz bir kadının hasta olduğunu
söylediler. Doktorumuz Ruhi Gök-
sel hemen gidip hastayı muayene etti.
Karnında su toplanmış olduğunu teş-
his eden doktor hastanın derhal has-
tahaneye kaldırılması icap ettiğini
söyledi. Köy gezisini tamamladıktan
sonra dönüşte bu hastayı Samsuna
beraberimizde getirdik ve belediye
hasta arabasına bindirerek hastaneye
yatırılması için gereken muameleyi
yaptırmak suretile kadının hastaneye
yatmasını temin ettik.

Kamalos dan sonra sıra Afulu kö-
yüne gelmişti, fakat otomobil geçecek
kadar olsun muntazam bir yol olmadığı
için yolumuzu mısır tarlaları teşkil etti.
Otomobilimiz kaplumbağa gibi tarlalar
arasından horulduya horulduya kendi-
sine güçlükle yol bulabildi. Bu arada
tehlikeli anlar bile geçirdik dersem
hiç de mübalağa sayılmasın. Nihayet
ağaçlar arasından köyün damları gö-
ründü. Köye girerken bile oldukça
güçlük çektik. Burası diğerlerinden
daha küçük bir köy.

Afullu köyü : Söylediklerine göre
burası da yerli bir köydür. 48 evi ve

Dadaşlar Diyârı Erzurum

Kara güler yaşadın, vatandan ayrı kaldın,
Bağrından yaralandın, hicrâna, derde daldın.

Beşiklerde yavrular, gelinler kurban verdin,
Canevinden vuruldun, yüceliklere erdin.

Zulme susayan eller mâsum başları biçti,
Kahbeler kadın, çocuk demedi kanın içti.

Mukaddesat çiğnendi, sen mâtemle ağladın,
Yas tuttun, inildedin hep karalar bağladın.

Bu toprağa bir daha düşman çizmesi değmez,
Bulutlarla öpüşen yüce başın eğilmez.

Sınırları aşılmaz, Yalçın kayadır yurdum,
Varlığın göz diken nice devleri vurdum,

Mor çiçekli şen dağlar Yavuzların yoludur,
Hürriyet şarkıları söyler arslan doludur.

Dadaşın yigittliği tarihe sığmaz, taşar,
Efsaneler yaratan Millet kıtalar aşar.

M. Süheyl ESEN

210 nüfusu vardır. Köyde okul yoktur. Bu köy çocukları Kamolos köyü okulundan istifade etmektedirler. Okuyan çocuk miktarı pek az ve ancak 8 kadardır. Kız çocukları taassup yüzünden okutulmamaktadır. Köyde köy ve halkodaları da yoktur.

Ziraat : Bu köyün de başlıca ziraatı tütündür. Senede 15 bin kilo tütün vermektedir. Bu tütün, köye 35—50 bin liralık bir gelir temin etmektedir. Ayrıca buğday, arpa ve mısır da ekilmekte ise de kendi yiyeceklerini karşılamaktadır.

Dertleri : Verilen odun miktarının köye kâfi gelmediğini söylüyorlar ve diğer köyler gibi bunlar da orman idaresinin maruz bıraktığı zorluklardan şikâyet etmektedirler.

Buradan da ayrılarak gezimizin sonunu getirmek üzere Kesilli köyüne geldik.

Kesilli köyü : Burası bir muhacir köyüdür. Muhacirler 1923 yılında Dramadan gelmişlerdir. Burada 25 ev ve 190 nüfusu vardır. Yarım fazlasını kadın nüfus teşkil ediyor. Köyde okul ve halkodası yoktur. Bir köy odası vardır. Buranın çocukları Kamolos köyündeki okuldan istifade ediyorlar. 15 öğrenci okula gitmektedir.

Zirart : Burası da en çok tütün ekmektedir. Senelik istihsalı 15 bin kilodur ki 25—30 bin liralık gelir sağlamaktadır. Bundan başka ancak kendi ihtiyaçlarını karşılayacak kadar mısır, buğday ve arpa yetiştiriyorlar.

Bu köyler arasında en fazla ileri zihniyetli olanı Kesilli köyüdür. İnsanları sokulgan ve açık fikirlidir. Evleri daha muntazamdır. Çiçek yetiştirme zevkleri bilhassa göze çarpmaktadır. Diğer köylerdeki yaşayış tarzı basit, evleri umumiyetle pisdir fakat bu köylerin hepsi de sıtma muntakasına dahil olduğu halde köylerde sıtma yoktur. Görülüyor ki birkaç seneden beri yapılan mücadele çok müsbet sonuçlar vermiştir.

Birlikte götürdüğümüz bando köylüleri yakından ilgilendirmiş ve onlara bu suretle müzik zevki de aşılmağa çalışılmıştır. Köy öğrencilerine defter, kâlem ve çeşitli dergiler dağıtılmıştır.

Dileğimiz şudur ki, yalnız Halki evdeğil bir çok münevverlerimiz kendi aralarında köy gezileri tertip edip köylüleri daimi surette irşadet melidrlr. Böylelikle köylülerimizin kalkınmasını milletçe elbirliğiyle sağlamak vazifemiz ve hat-tâ borcumuzdur.

Tarihi - Mukaddes

Yazan : *Ali Şevket Çolakoğlu*

Bu değerli eserde gelmiş geçmiş bütün Peygamberlerin hayatı ve Dini ahkâm en ince teferruatına kadar olgun bir ifadeyle izah olunmuştur. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Fiyatı : 650 kuruş

Satış yeri : Samsun Kutlubilgi Kitapevi

Dünya Edebiyatı Tarihi

Yazan : Orman Fakültesi Almanca müderrisi

Fehmi Yahya Tuna

52 milletin Edebiyat tarihini bir araya toplayan çok değerli bir eserdir. Okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

Fiyatı 5 liradır

Satış yeri : İst. İnkılâp Kitapevi ve bütün İstanbul Kitapçıları

Abdullah Rıza Ergüven

Yakın yıllar Edebiyatımızın on yıllık mazisini en güzel örnekleriyle takip edebileceğiniz

Resimli Yedigün Şairleri

Antolojisi çıktı

Fiyatı 150 kuruştur

Satış yeri : Marmara Basımevi İstanbul